

Urszula Perlikowska

Sieradz. Wzgórze Zamkowe

Informator Archeologiczny : badania 7, 213-214

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i szerokości około 5 m. Rów wyżłobiony jest w calcu. Brak materiału na dnie fosy zdaje się świadczyć o tym, że przez jakiś czas była ona skutecznie izolowana wałem od warstw kulturowych na Wzgórzu. Dopiero na poziomie warstwy 7 działki 99B, pojawia się materiał wczesnośredniowieczny i starszy. W górnych partiach wypełniska stwierdzono występowanie również kości zwierzęcych, m.in. szkieletu konia. Materiały z górnej części wypełniska najstarszej fazy zdają się wskazywać na jej związek z istniejącym już grodem na Wzgórzu.

Faza II. Na opisanym wyżej wypełnisku wzniesiono w końcowych fazach okresu wczesnośredniowiecznego zewnętrzny / drugi / obwód wału obronnego grodu / warstwy 3 i 4 na działce 99B/. Wał ten pełnił zapewne oprócz funkcji ściśle obronnych, rolę grobli zabezpieczającej wał górny przed podmywaniem przez wodę. W wyniku przeprowadzonych badań udało się ustalić, że przesunięcie ciekłu wodnego wynosiło co najmniej 3 - 4 m. Pogłębiona fosa uległa jednak szybkiemu zamuleniu / warstwy 4 i 5 na działce 99A/. W tej fazie ulegała najprawdopodobniej destrukcji i rozmywaniu przez wodę zewnętrzna linia wału.

Faza III. Związana jest z funkcjonowaniem fosy w późnym średniowieczu i w czasach nowożytnych. Charakterystycznym jest tu zmienność koryta fosy.

Prace przeprowadzone w bieżącym roku potwierdziły wysuwane w ubiegłych latach hipotezy co do charakteru umocnień obronnych grodu sandomierskiego. Należy oczekiwać, że wszechstronna analiza materiałów zabytkowych pozwoli jeszcze bardziej uprecyzynić zawarte powyżej wnioski.

Należy nadmienić, że zachodni stok Wzgórza Zamkowego, na którym przeprowadzono badania w latach 1970 - 73, będzie już wkrótce niedostępny obserwacji archeologicznej, ze względu na projektowaną budowę drogi.

SIERADZ
Wzgórze Zamkowe

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
PP. PKZ
Oddział w Warszawie

Badania prowadziła mgr Urszula Perlikowska.
Finansował WKZ w Łodzi. Piąty sezon badań.
Gród i zamek XI - XIV w.

Wkop 1A/73

W wyniku prac archeologiczno-architektonicznych w wykopie o powierzchni 42 m² odsłonięto fragment muru, który prawdopodobnie jest dalszą częścią odkrytego w 1969 r. obiektu ceglanego. Mur wykonany jest z cegieł ułożonych w wątku wendyjskim i połączonych zaprawą wapienną. Poniżej odsadzki zbudowany jest z pięciu warstw cegieł, w tym dwie ostatnie warstwy przykrywa duża ilość zaprawy.

Powyżej odsadzki zachowało się sześć warstw cegieł. Na głębokości 131.11 mnpm w murze znajduje się kanał ze śladami drewna na ściankach. Mur wchodzi pod kątem rozwartym w ścianę północną wykopu i pokrywa się z negatywem na profilu północnym wykopu 1 B/72.

Chronologia odsłoniętego obiektu nie została jeszcze ustalona.

W sąsiedztwie obiektu ceglanego wystąpiły warstwy wału drewniano-kamienno-ziemnego przykryte płaszczem z gliny, datowane wstępnie na XIII wiek.

Odkryto ponadto ślady drewnianej podłogi XII-wiecznej chaty w jej obrębie znaleziono : klucz, sierp, nożyki żelazne, przęślik, dwa fragmenty obrączki z złotego szkła, bardzo dużą ilość fragmentów naczyń glinianych, kości zwierzęce, nasiona i łuski rybie.

Wykop 5/73

W wykopie o powierzchni 12 m² odsłonięto bardzo dobrze zachowane konstrukcje drewniano-kamienno-ziemne wału datowane na XIII-wiek.

Odkryto 13 dębowych belek w układzie północ-południe, dwie belki poprzeczne ułożone w odległości 1,40 m jedna od drugiej po osi wschód-zachód. Na belkach podłużnych w części południowej wykopu odsłonięto skrzynie wału wypełnione belkami dębowymi, kamieniami, fragmentami cegieł oraz szaro-brunatną gliniastą warstwą ziemi z rozłożonym drewnem. W narożniku północno-zachodnim wykopu, konstrukcje wału wzmacniają ukośnie wbite pale dębowe.

Jednocześnie na stanowisku prowadzone są badania przez pracownię paleobotaniczną IHKM PAN.

Badania będą kontynuowane.

SKRZYDŁÓW, pow. Radomsko
Stanowisko 2

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadziła mgr Teresa Łaszczewska oraz mgr Franciszek J. Cemka i mgr Zbigniew Pokutą. Finansował WKZ w Łodzi. Wznowienie badań prowadzonych na tym stanowisku w latach 1963 - 1964. Osada wielokulturowa z okresów : IV - V okresu epoki brązu, lateńskiego, późnego okresu wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza.

Stanowisko położone na tzw. "Ostrówku" - terenie uprawnym na krawędzi pradolinny rzeki Warty. Wyeksplorowano powierzchnię 128 m² / wykop IV o powierzchni 118 m² oraz rów sondażowy o wymiarach 1 x 10 m/.

Odkryto dwa obiekty uznane za mieszkalne, pięć jam gospodarczych, a ponadto kilka zagłębień warstwy kulturowej, będących pozostałościami obiektów starożytnych zniszczonych przez wczesnośredniowieczną zabudowę terenu.

Na szczególną uwagę zasługuje obiekt mieszkalny nr 1, którego wyraźny zarys zbliżony do kwadratu, o wymiarach 4,80 x 3,80 /? / m uchwycono na głębokości 50 cm od powierzchni ziemi. Nie wyeksplorowano go w całości, gdyż w części zachodniej przylegał do brzegu wykopu. Był zapewne półziemianką, ponieważ wypełnisko sięgało do głębokości około 1,10 m od powierzchni ziemi. We wschodniej połowie obiektu, bliżej centralnej jego części, znajdowało się palenisko ułożone z kamieni tworzących zwarte, koliste skupisko o średnicy około 60 cm. Wystąpiło ono na głębokości 70 cm. Zawartość warstwy kulturowej obiektu stanowiła ceramika z późnego okresu wpływów rzymskich / IV - V w.n.e. / z domieszką ułamków ze środkowego okresu lateńskiego. Na spodzie wypełniska znaleziono przęślik oraz fragment prawdopodobnie kamienia żarnowego. Ponad omawianym obiektem zalegała warstwa kamieni,